

Tedenske novice.

Naročniki, katerim je s 1. julijem potekla naročnina, dobijo v kratkem položnice, da nemudoma plačajo nadaljno naročnino, sicer se jim list takoj ustavi.

Spomenica Zupanske zveze za Slov. radi plovilja — joče se kršitve občinske avtonomije. Gospod veliki župan! Poslušaj se svoje v prvi točki oblastveno odobrenih društvenih pravil, ki ti jih pravice si dovoljuje odbor Zupanske zveze za Slovenijo vsled svojega sklepa v zadnji odborovi seji v javnem interesu opozarjati na kvarne posledice, če bo nadzorstvena oblast še nadalje iz nezadostnih razlogov kršila avtonomne pravice občin s tem, da bo razpuščala postavno izvoljene občinske odbore, potem pa brez tehtnega vzroka zavlačevala nove volitve, ki morajo biti po obstoječih postavnih predpisih občinskega reda razpisane v šestih tednih po razpustu. Da je vsako prisilno sredstvo že ob sebi kvarno za javno moralno in žali pravni čut ljudstva, o tem ne more biti najmanjšega dvoma, posebno ko ljudstvo dobro ve, po kakšnih zakonitih sredstvih sme segati oblast, predno poseže po zadnjem, to je po razpustu obč. odbora. Ne prihaja nam na um, da bi branili ali morebiti zagovarjali kakoršnekolikoli nedostatke v uradnem poslovanju občin, če se morda pojavijo tupatam. Izvora te mu pa ni iskati v pretvezah, češ, da so slabi občinski odbori. Zakaj naj bodo torej kaznovani le-ti, če morda neuki občinski funkcionar napravi kako pomoto, ne da bi se mu moglo dokazati ali sploh predbacivati dolžno ravnanje. Toda razpuščenih je bilo mnogo občinskih odborov, ne da bi se bila mogla očitati, kaj še dokazati ne županu, še manj pa občinskemu odboru najmanjša krivda o kakem slabem poslovanju v škodo občin. Zakaj tega nečemo niti omenjati na tem mestu. Le na eno si dovoljujemo opozarjati. Naši župani in drugi občinski zastopniki so večinoma pripravi ljudje brez posebnih študij. Če torej niso v stanju vzdrževati v občinskih uradih tistega reda, kakoršen se zahteva od javnih in državnih uradov, jim tega pač ni zameriti. Pomote se zgodijo in pogreški se delajo lahko povsod. Zato pa potrebujejo občinski funkcionarji pouka, večkratnega in stalnega ter dobrototnega. Le na ta način jih bo mogoče vzgajati, ne pa na tak način, ki krši avtonomijo občin in ubija v ljudstvu zaupanje vanje, ubija pa zaupanje do uprave sploh in ubija vsled tega njegov pravni čut. Rekli smo, da potrebujejo občinski funkcionarji pouka. V preteklih letih ga je delila naša Zupanska zveza na 40 poučnih tečajih z blagohotno pomočjo takratne državne uprave, ki je dala na razpolago svoje uradnike ter prevzela na svoj račun tudi njihove potne stroške. Dovoljujemo si opozarjati, da na svojo prošnjo za predavatelje in kritične stroškov, vložene že v drugi polovici meseca sušca t. l. še do danes nismo prejeli rešitve. Prosimo Vas, gospod veliki župan, da blagovolite upoštevati v tej spomenici izražene želje. — V Ljubljani, dne 3. julija 1925. Za odbor: Ivan Stanovnik, predsednik; Janko Nep. Jeglič, tačasni tajnik na mestnik.

Krajevnim organizacijam SLS naznanjamo, da so poslovne knjige (6), katere so predvidene v »Poslovniku« stran 18—31, že izdane. Nekateri krajevne organizacije so jih že naročile; ostale opozarjamo, naj si jih kmalu naročijo, da pride v naše organizacije SLS vzoren red in enotnost! Poslovne knjige stanejo s poštnino vred 45 dinarjev. Krajevnim organizacijam, ki bodo vposlala članarino, bomo vplačano članarino pri obratovanju za poslovne knjige vpoševali. — Tajništvo SLS v Mariboru.

Mariborske novice. Kakor smo že poročali v zadnjem »Gospodarju«, se je v Mariboru osnoval poseben odbor, kojega naloga je, v kolikor mogoče v kratkem času na pokopališču na Pobrežju pokopanim medvojnimi žrtvam postaviti dostojen spomenik. Za ta spomenik se bo pobiralo ob raznih prilikah tudi po deželi, ker hrani ravno mariborsko pokopališče največ kmetskih fantov ter mož, ki so postali smrtna žrtev svetovne vojne. Ob priliki bo pozival tudi naš list podeželane, da žrtvujejo prostovoljne denarne prispevke za postavitev spomenika vojnimi žrtvam. — V bolnici graških usmiljenih bratov je umrl po mariborski okolici dobro znani odvetnik dr. Haas. Zastopnikom umrlega Haasa je imenovan g. dr. Pernat, odvetnik v Mariboru. — Za ženske članice SLS mesta Maribor in okolice se vrši v nedeljo, dne 12. julija, ob petih popoldne v Mariboru v dvorani Zadržne gospodarske banke zborovanje. Predmet bo: Zensko dedno pravo. Govori minister na razpoloženju g. Ivan Vesenjaki. Članice SLS, Zenska zveza, Poselska zveza itd., so povabljeni, da se polnoštevilno shoda udeležijo!

Katehetske nagrade. Veliki župan mariborske oblasti je izdal naslednji razglas: »Veliki župan vabi veroučitelje, dušne pastirje, učitelje na ekskurendnih solah in oddelkih za oddaljene otroke in nestalno nameščene učiteljice ženskih ročnih del, naj predložijo vsaj do 20. julija 1925 prijave za nagrade in potnine (vsako na posebnih polih) v smislu razglašene bivšega višjega šolskega sveta v »Uradnem listu« št. 8 iz leta 1923 (lavantinski škofijski uradni list 1923 III) s to razliko, da navedejo samo eno razdobje in sicer za čas od 1. aprila do 30. junija 1925. Veroučitelji naj pošljejo prijave naravnost »Računovodstvu delegacije ministrstva financ, odseku za ljubljansko in mariborsko oblast« v Ljubljani, vsi ostali pa potom srezkih šolskih referentov na velikega župana.

Darujte za spomenik vojnimi žrtvam, ki počivajo na pokopališču v Pobrežju pri Mariboru!

Odlikovan je bil te dni za več nego 40letno zvesto ter požrtvovalno delovanje v tajniški službi pri mariborskem okrajnem zastopu g. Jurij Eichkitz. Eichkitz deluje pri zastopu že od leta 1882 do danes. Zaslužnemu in z najvišjega mesta z odlikovanjem z zlato kolajno priznanemu delavcu iskreno čestita tudi uredništvo »Slovenskega Gospodarja«.

Trbojnjski č. g. župnik Ivan Kogelnik je umrl. Pogreb rajnega se je vršil zadnjo sredo ob 8. uri popoldne. Rajni je bil rodom iz Koroške in je nastopil župnijo sv. Križa v Trbojnjah šele leta 1921. Blagemu in požrtvovalnemu dušnemu pastirju svetila večna luč!

Slavlje zaslužnega učitelja na Ptujski gori. Dne 2. avgusta t. l. priredijo hvaležni učenci svojemu bivšemu učitelju Domicijanu Serajniku, sedaj v pokojnem nadučitelju v Konjicah, skromno slavlje na Ptujski gori. Mož narodnjak, poštenjak, kremenit značaj, rodom Korošec iz Ziljske doline, 78letnik, je deloval na Ptujski gori 25 let, vzgojil dva roda, si je posebno na kmetijskem polju v Gornjih Halozah stekel nevenljivih zaslug. Dva sinova, Domicijan v Ormožu, Franček v Mariboru, in dve hčerki, Olga Kocmutova v Mariboru, Lizika v Konjicah, so se posvetili učiteljskemu stanu. Srečko je kot carinik umrl. Med bivšimi slavljencevimi učenci je lepo število inteligence, dobro situiranih trgovcev, obrtnikov in uglednih kmetov. Spored slavnosti se pravčasno objavi.

Rešetar Nace. Od Sv. Lenarta v Slov. gor. smo prejeli: Kdo ga ne pozna, našega Naceta iz Ribnice. Ko v kratkem slavi 65letnico, kar hodi v naše kraje, naj bodi posvečeno vrlému rokodelcu nekaj vrstic. Ignac Pinter je rojen leta 1848. On in njegov še dve leti starejši brat Urh sta prišla svoječasno z očetom Ignacem v Slovenske gorice. Naš Nace je bil tedaj 14 let star. Ko se je udeležil v rečarski obrti in mu je umrl oče, je hodil sam vsako leto s svojo »süho robo« v Sv. Lenart, kjer je imel svoje bivališče v nekdanji Sarničevi, sedaj Zamolovi hiši. Odtod je nosil svojo robo na prodaj širom Slovenskih goric. Njegov brat Urh pa si je izbral bližnji trg Sv. Trojica. Zvesto kakor lastavka pride Nace vsako spomlad in postavi svoj šotor pred Sarnic-Zamolovo hišo v senci košatega kostanja. Tam je njegov najljubši prostor, tam sedi od jutra do večera, bodisi lepo ali slabo vreme. Tam dela rešta, tam jih prodaja, tam se razgovarja z ljudmi in se smeji, da se prenese ta srčni smeh na okoli stoječe osebe in se sliši daleč po trgu in udari celo na uho strogega okrajnega sodnika, ki je zamišljen v svoje spise. In nehotne se nasmehlja tudi on in si misli, če bi imeli vsi tako pošteno srce in ta odkritosrčni smeh, bi sodnija ne imela dosti opravka in bi bili zapori prazni. Naš Nace je dosti videl in dosti doživel. Prišel je v Sv. Lenart pred 64 leti, davno že ni več tistih gospodarjev, ki so bili tedaj, in od tistih, ki so se narodili tedaj; jih je že mnogo leglo v grob, drugi pa imajo že sive lase. Nace je del zgodovine Sv. Lenarta, dosti ve povedati o davnih časih. Vedno je vesel, vedno ve kako šaljivo povedati, pri čemur spušča sive oblačke iz svoje pipe, češ, dokler mi ta diši, sem še zdrav. Spomni se še rad svoje 14 let mlajše žene Mojce, ki baje kašlja in pravi, da jo bo Nace prejel pokopal. Pošten je naš Nace, zlata duša, mož stare korenine, najmanjša stvar ga razveseli in tedaj vsiklikne, kako je lušno. Da, Nace, bodi vesel, ostani zdrav, tvoja poštenost in marljivost bodi naj vzor vsem, k nam pa le še pridi vsako leto! Nace, ti si naš, vsak te spoštuje in hrani na tebe najlepši spomin!

Pri Sv. Trojici v Slov. gor. se na karmelsko nedeljo, dne 19. julija, vrši jubilejna slavnost vseh tretjerednikov, ki so v tukajšnjem okrožju 50 do 75 let v 3. redu sv. Frančiška. Na slavnost se valijo vsi verniki in častilci sv. Frančiška in vse Marijine družbe. Družbe z zastavami se zbirajo v spodnjem delu trga pri Landergettovi hiši (ki je opasana z zeleno trto). Ob 9. uri gre do odtod z godbo v gornji trg do hiše Micike Mlinarič, kjer so se zbrali jubilarji in sprejeli svoje jubilejne znake. Odtod se podajo verniki, tretjeredniki, družbeniki, za njimi jubilarji med petjem in godbo v slavnoznanu cerkev presv. Trojice. Slavnostni govor bo imel sloveč govornik in misijonar iz Nazarja v gornji Savinjski dolini. Takšne častiljive in spodbudne svečanosti nismo še nikoli videli. Z veseljem je vse pričakuje!

Smrt vzorne slovenske mladenke. Dne 1. julija je umrla pri Sv. Ani v Slov. gor. vrla Marijina hčerka, članica Dekliške zveze ter cerkvena pevka Tončka Konrad v najlepši dobi svojega življenja. Neusmiljena sušica jo je priklenila na posteljo, iz katere ni več vstala. Rajna je bila pravi vzor slovenskih deklet, globokoverna, pridna, navdušena za svoje vzvišene ideale. Pogreba so se udeležila vsa društva in ogromna množica ljudstva. Naj počiva v miru, potrjim staršem, ki so izgubili svojo edinko, pa naše iskreno sožalje!

Tatovi na delu. Od Sv. Bolfenka pri Središču poročajo: Posestniku-invalidu Jožefu Kerenčič iz Jastrebec, ki leži težko bolan v bolnici, so neznanji tatovi ukradli v noči od sobote na nedeljo iz zaklenjenih prostorov lepo kočijo, katero si je nabavil še pred vojno. Pravijo, da so videli cigane s konji in zato je sum opravičen, da so oni pravi storilci. Zandarji so tatom že na sledu.

Nekaj novic iz Gornje Radgone. V ponedeljek, dne 22. junija, nas je obiskala toča. Po nekaterih delih župnije, posebno v črešnjevski in poliški občini, je napravila srečej škodo. — V torek in soboto preteklega tedna so gostovali na našem odru v Posojilnici igralci ljubljanskega narodnega gledališča. Vprizorili so dramo »Smrtni ples« in komedijo »Scampolo«. Drama ni bila za nas, komedija pa je zelo dobra. Udeležba ni bila kaj povoljna. Mesec se je blizal koncu in v nedeljo poprej se je vršila sošolska veselica. — Vzajemna zavaroval-

nica je priznala pogorelcu Hiblerju 120.000 dinarjev odškodnine. Zavod prav toplo priporočamo! — S 1. avgustom se namerava naseliti pri nas nov odvetnik g. dr. Sabec. Dr. Boezio se malo jezi, pa se bo že moral sprijazniti z novim položajem.

Zanimivosti iz Solčave. Težko zaželjene zvonove smo sedaj vendar enkrat dobili dne 1. jul. in sicer iz šentvidske zvonarne. Zvonovi so štirje, trije za župno, eden za podružnično cerkev sv. Duha. Dne 12. julija jih pride slovesno blagosloviti č. g. Peter Jurak, opat celjski, in potem jih še isti dan šentvidska zvonarna dvigne v zvonik. Pri slovesnosti bo sodelovala kapelska slovenska godba, ki bo, kakor upamo, gotovo dobila prelazno dovoljenje, in tako se bomo prav veselo srečali s svojimi koroškimi prijatelji. — Isti dan blagoslovimo tudi kapelo Srca Jezusovega, ki bo stala sredi vasi in bo izklesana iz domačega marmorja. Postavili so jo vrli Solčavani v spomin padlim vojakom. — Po končani slovesnosti priredi domača orlovska družina javno telovadbo na lastnem telovadišču in cerkveni ključar g. G. Plevnik, p. d. Knez, prevzame za nazadnje okrepevalni del prireditve na telovadišču, čigar čisti dobiček se obrne v prid zvonovom in telovadišču. Na to izredno slovesnost v Solčavi bodo prihiteli, kakr upamo, od blizu in zaleč.

K izpitu, ki se vrši dne 14. julija na orglavski soli v Celju, so priglasi sledeči gojenci: Balažič F. iz Prekmurja; Bizjak A., Naraločnik I. in Osolnik A., vsi iz Kranjskega; Rastočnik F. in Vovk M. Med temi so trije s službo že oskrbljeni. Dobro učili so se tudi pravopisja in računstva. Novi učenci, ki jih diči dostojno vedenje, se sprejemajo do 15. septembra. Za nadzornika tega izpita je kn.-šk. ordinarijat določil č. g. opata P. Juraka.

Smrt vzornega cerkovnika. Poročilo od Sv. Jurija ob južni žel. V petek, dne 2. t. m., smo spremili k zadnjemu počitku cerkovnika tukajšnje podružnice sv. Ahacija, Gašperja Ungar. Dočakal je lepo starost 82 let. Svoje službo je vestno in vzorno opravljal 31 let, t. j. do lanskega leta, ko so mu otrpnili živci in je tako podruglo leto bil prikovan na posteljo. Ker je bil tudi čez 30 let naročnik »Gospodarja«, je primerno, da tudi sedaj približno to kot njemu v skromen spomin. Kako je bil pri vseh priljubljen, posebno vsled svojega šaljivega značaja, je pričal njegov lepi pogreb. N. v m. p.!

Strela je udarila dne 22. junija v hlev posestnika Stefana Verbič, p. d. Selotnik, v Malih Dolah pri Vojniku, Ogenj se je bliskoma razširil. Bila je nevarnost, da se zanese v bližini stoječa poslopja. Domači so požar pravčasno opazili ter se rešili živino. Eden izmed sosedov je hotel še nekaj rešiti, pa se ni dalo, ker se je že začela streha sipati. Zgorelo je mnogo orodja; ker je bila zraven klet, so zgoreli tudi vsi sodi in pišca je stekla po tleh. Zavarovalnica znaša jako malo. V današnjih časih si je težko zgraditi poslopje ob svoji moči, ker je vse tako drago. Sosedje, imejte usmiljeno srce ter pomagajte pogorelcu, kolikor kdor more. Škoda je ogromna.

Nesreča v Rašanju pri Rajhenburgu. Med rudniškimi delavstvom so kar naprej na dnevnem redu težke nesreče, ki zahtevajo skoro vedno človeške žrtve. Tako je pretekli teden ubilo dva delavca, nemara radi nerodnosti, in med tema mladega fanta Franca Hodino iz Kostanjke pri Zdolah. Družini, ki je izgubila že pred 2 leti tudi radi neke nesreče bližnjega sorodnika, izrekamo iskreno sožalje!

Pogreb vrlega Orla v Pišceah. Takega pogreba Pišce se niso videli, kakor dne 28. junija, ko smo po poznem sv. opravilu spremljali na zadnji poti 22letnega Franceta Podvinski, najstarejšega sina g. Podvinski, načelnika okrajne brežiške Kmetijske zveze. Piščeki Orli so nesli njegove telesne ostanke, 23 Orlov iz Dobove in Brežice je pa v kroju s svojo godbo ob mnogobrojnih udeležbi piščekih župljanov spremljalo svojega brata ki večnemu počitku. Večletna jetika je pretrgala nit tega mladega življenja. Rajni Franc se je odlikoval, tako je dejal č. g. župnik v svojem nagrobnem govoru, po vseh lepih čednostih zavednega katoliškega mladeniča, bil je več časa tajnik Prosvetnega društva in vesten član orlovskega odseka. Poleg njegove vestne delavnosti je bila njegova najljubša zabava katoliško društvo, dobra knjiga in katoliški časopis. Ganljivo je bilo slovo, ki ga je govoril na grobu v imenu domačega orlovskega odseka načelnik Anton Ogorevc iz Pavlavasi. Slovo mu je zapelo v mešanem zboru domače pevsko društvo in v moškem zboru orlovske dobovske društvo, žalostinko pa mu je igral dobovski godbeni klub. Tebi, dragi France, želimo večni mir in pokoj. Vam, potrti starši, izrekamo naše najgloblje sožalje, Vam, Orli dobovski in brežiški, pa iskreno zahvalo, da sta na tako časten način pokazala, da katoliški mladenič spada v katoliška društva.

21 tihotapev pod ključem. Iz Sarajeva prihajajo zadnje dni obširna poročila, ki razkrivajo veliko tihotapstvo, ki je povzročilo državi 156 milijonov dinarjev škode. Radi te tihotapske afere s tobakom je do sedaj pod ključem 21 švercerjev. Med tihotapci je največ železničarjev, ki so vršili svoj posel na ta-le način: Bosanska železniška direkcija je pošiljala posameznim postajam v dobro zapečatenih zabojih vozne listke. Veščaki v tihotapstvu s tobakom so se poslužili teh zabojev in pod firmo voznih kart švercali najboljši bosanski tobak v velikih množinah. Kmalu zatem, ko so prišle oblasti na sled temu premetenemu tihotapstvu, so detektivji razkrinkali tudi tajnost kapele, ki je last vile v Jarčevem dolu v bližini Sarajeva. V vili nikdo stalno ne stanuje, ampak je samo nekako nedeljsko letovišče sarajevskih jezuitov. Omenjeno kapelo je stalno obiskoval v razdrapani obleki in s črnim mačkom v rokavi

neki norec. Ta norec je zahajal v kapelico moliti in s časom se ni nikdo več brigal zanj. Med raziskavanjem tihotapske afere so zadeli finančni organi tudi na to vilo in na kapelico. Napravili so hišno preiskavo in našli pod streho kapelice sobico in v njej malo tvornico, v kateri se je rezal najfinejši hercegovski tobak. Glavna zaloga tobaka, ki se ni bil zrezan, je bila pod oltarjem v kapelici. Mož, ki je s črnim mačkom hlinil pobožnega norca, je bil eden od glavnih tihotapcev in je vršil službo rezanja tobaka na podstrešju jezuitske kapelice. Organizacija s tihotapljenjem tobaka je bila tako dobro urejena in maskirano skrita, da oo, jezuiti niti slutili niso, da je njihova kapelica središče tihotapstva.

Cerkveni rop v zakladnici cerkve sv. Petra v Rimu. Slovenskim rimskim romarjem je še gotovo v prav živem spominu cerkev sv. Petra v Rimu. Ob priliki obiska te najveličastnejše hiše božje na svetu so si naši romarji gotovo tudi ogledali bogato zakladnico Petrove bazilike. Ta zakladnica je bila v noči dne 4. t. m. oropana zelo dragocenih predmetov. Škoda, katero so povzročili cerkveni roparji, cenijo na 800.000 lir. Iz neke omare manjka vse, kar treba za mašno službo, to je: krozniki, steklenice, kelih itd., vse stvari so obdane z dragocenim kamenjem in bogatimi našivi. Izginil je tudi zlat kelih z briljanti, ki ga je papež Pij X. podaril kardinalu Mery del Valu in ga je ta podaril zakladnici. Dalje je izginil zlat križ z rubini in smaragdi izredne dragocenosti, to je dar republike Kolumbije Piju IX. Vreden je ta križ nad pol milijona lir. Tatovi so odnesli dalje z briljanti in drugimi dragocenimi kamni obloženi kelih, darovan Piju IX., izredno drag zlat prstan, potem zopet drugi dragoceni križi, kelih, prstani itd. To so šele prva poročila o izvršeni tatvini. Policija v Rimu je napravila že bogzna koliko hišnih preiskav in zaprla 20 oseb, ki so osumljene, da so več ali manj adeležene pri tem cerkvenem ropu.

»Mati vzgojiteljica« je naslov prelepi knjigi, ki je izšla v založbi dekljskega lista »Vigred« v Ljubljani. Knjiga vsebuje polno krasnih, vsem globljim potrebam današnjega življenja odgovarjajočih navodil za vzgojo otrok, zato je neizogibno potrebna vsem našim materam. Služila pa bo dobro tudi vsem mladenkam sploh, ker bodo iz nje črpale nešteto zlatih smernic za izboljšanje svojega značaja. Upravi lista »Vigred« na izdaji te prepotrebne knjige iskreno čestitamo!

Nov vozni red

veljaven od dne 5. junija 1925, je izšel ter se dobiva v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Cena je komadu D 1.50.

SVOJCEM PADLIH IN POZABLJENIH VOJAKOV, POKOPANIH NA MARIBORSKEM MESTNEM POKOPALIŠČU NA POBREZJU,

občinam, društvom, meščanom avtonomnega mesta Maribor, prebivalcem mariborskega okraja!

Ze več kot deset let je, kar so legle prve žrtve iz svetovne vojne na mariborsko mestno pokopališče na Pobrežju. Pokopani so bili tja sinovi našega naroda, tam spe trpini drugih narodov, vsi padli za groznimi ranami ali strti po neizprosni boleznih.

Danes leže pozabljeni, zapuščeni v hladnem objemu slovenske zemlje, le tupatam porosi kaka solza na njihov prah, tupatam grobovi malo požive, kakor da bi svetela iz njih junaška kri, drugače pa je tam molk, strašna tihoča, pozabljenost...

Drugod žrtvujejo svojci, državne oblasti, občine, društva in drugi znatno več kot pri nas za prelepe spomenike iz kamna, bronca ali železa, ki jih postavljajo padlim vojakom, svojim sinovom, bratom. Množice romajo z globoko iskrenostjo k ostankom žrtev svetovne vojne, krasijo njih grobove s piramidami rož in vencev — pri nas pa, kakor da za nje ni spomina, kakor da je živjela vojna mimo nas...

Čas pa je, Mariborčani in drugi, da se zdramimo, čas je, da popravimo, kar smo toliko časa odlašali, čas je pokazati, da v pijeteti do mrtvih svojcev in tujcev, ki počivajo pri nas, nočemo in ne moremo zaostati.

Zato na plan! Kakor Drava valovi skozi naše mesto vedno nemoteno naprej, tako naj vzvalove naša srca v ljubezni, požrtvovalnosti in usmiljenju do vseh pozabljenih, pokopanih na Pobrežju, a tudi drugod, kjer vedno snivajo sinovi našega naroda. Kdor le more — in kaj ne premoreta ljubezen in požrtvovalnost! — se pač odzovi temu klicu v obliki primerne denarnega prispevka, bodisi na nabiralnih polah, bodisi na drug način, ko potrkamo na plemenita srca. Urediti hočemo naše vojno pokopališče, gomile naših sinov, grobove tujih vojakov, teh v zavesti, da bodo tudi tujci naše sinove, ki počivajo v tuji zemlji, počastili enako dostojno. Odlikovanje, ki ga hočemo pripeti na junaška prsa vsem brez razlike, vsem znanim in neznanim, pa bodi v obliki spomenika, ki stoji njim v spomin.

Lep, mogočen in dostojen mora biti ta spomenik, zato se pa poprimimo dela vsi. Žrtvujmo denar, sodelujmo in to brez razlike strank in jezika, stanov in starosti, da bo čimprej izvršen naš načrt, vsem padlim in pozabljenim vojakom v slavo, mestu Mariboru in njemu vemu okraju v čast, potomcem pa v dokaz, da so njih predniki ljubili svoje sinove tako v življenju kakor v smrti.

Bodimo bratje in kakor bratje in sestre izvršimo skupno to delo!

V Mariboru, na Vidov dan 1925.

Odbor za postavitve spomenika v svetovni vojni preminolim vojakom v Mariboru.

Za Udruženje vojnih invalidov, podružnico Maribor: Anton Krepek, predsednik.

Za mariborsko mestno občino: Jože Stabej, obč. svetnik.

Za vojaško oblast: Dr. Matej Justin, san. podpolkovnik.

Katoliški vojni kurat: Pavel Zavadlaj.

Pravoslavni vojni kurat: Peter Trbojevič.

Odborniki: Franjo Geč, kapetan-invalid; Tone Gmajner, urednik; Anton Gvajc, profesor; Anton Golež, Martin Pravič, Jožef Zagar, profesor, Jožef Fras.

Dopisi.

Sv. Benedikt v Slov. gor. Naša štiridnevna slovesnost v čast presv. Srcu Jezusovemu v cerkvi Sv. Treh kraljev je kaj lepo uspela. Prepričevalni govori č. oo. kapucinov Sigismunda in Leopolda iz Maribora so razvneli ogenj ljubezni do presv. Srca. Mnogoštevilni in ganljivi je bil obisk ponočnega češčenja, vspodbudna velika procesija Srca Jezusovega. K mizi Gospodovi je pristopilo 2700 domačinov in romarjev iz raznih krajev Slovenskih gor. — Prvi dan tridnevne, v četrtek, 18. junija, smo v spremstvu štirih duhovnikov in mnogoštevilnih mladeničev pokopali 56 let starega hlapca v župnišču Antona Ploja, ki se je dva dni poprej pri kopanju v Drvanji vtopil. Bil je 23 let član tukajšnje mladeniške Marijine družbe, udeležil se je romanja in Lurd in v Rim in evharističnega kongresa na Dunaju. Vedno globokoveren se še je na dan svoje neprevidne smrti udeležil sv. maše. Zvesti služabnik naj počiva v miru! — V pondeljek, dne 22. junija, se je tudi v naši župniji oglasila toča, vendar znatne škode še ni bilo. Bog nas čuvaj tudi v bodoče vse uničujoče toče! — Načrt nove okrajne ceste od nas v Gornjo Radgono se že izdeluje. To bo najkrajša zveza Maribora z Gornjo Radgono in Prekmurjem. Upanje imamo, da jo prejkošlej dobimo, saj je prepotrebna.

Sv. Križ na Murskem polju. Deset gasilnih društev v župniji Sv. Križa, katera so včlanjena v gasilsko župo ljutomersko, obhaja dne 26. julija veliko slavnost blagoslavljanja nove gasilske zastave. Zastava stane 13 tisoč dinarjev in nosi na rdeči strani podobo sv. Florijana in na modri gasilske znake. Na slavnost pridejo tudi hrvaški vatrogasci iz Varaždina in Čakovca, avstrijski iz Radgone, dalje Prekmurci in vsa sosedna gasilna društva. Med službo božjo daje salce veržejska strelska garda. Svira polnoštevilna malonedeljska godba. Po blagoslavljanju je odlikovanje gasilcev s srebrnimi kolajnamami. Popoldne ob pol treh: govor o gasilstvu, predava tov. Vengust iz Celja; javna vaja in tekma z brizgalnami štirih gasilnih društev; ob štirih v Slomškovi dvorani gasilska predstava. K udeležbi je povabljen vsakdo!

Smarje pri Jelšah. Dne 22. junija je bil pri nas živinski in kramarski sejm, čeravno zelo slab. Ko so začeli prihajati ljudje v trg, začudeno ogledujejo Gradovo gostilno in se vprašujejo: »Ali je res postal Grad že čisto cel samostojen demokrat?« Seveda je, saj ga še poznaš iz dobe med vojno, ko je rekviriral našo živino. Sedaj si je pa še okrasil svojo hišo (orjunsko zavetje) z lepo zeleno tablo, ki nosi napis: »Tajništvo Samostojne demokratske stranke. Uradne ure od 11. do 12. ure. Sprejema prošnje, pritožbe, vpisuje nove člane in naroča časopise.« Lepo, kaj ne? Torej dr. Pivkovi pristaši, kateri se smili že kamnu na cesti, samo demokratom in Pašiču ne! Ljudje, oziroma stranka, ki še sedaj ne vidi ali sliši naše pritožbe in trpljenja, akoravno že obupujemo pod težo centralizma, ne spaza več med človeško družbo.

Sv. Križ na Slatini. Naše tri nove bronaste zvonove in en tržiški zvon bo premil. škof dr. Andrej Karlin slovesno posvetil v četrtek, dne 18. julija, na god Karm. Matere božje.

Sv. Peter pod Sv. gorami. Letošnji društveni izlet Kat. prosvetnega društva v Sv. Petru pod Sv. gorami se je vršil dne 2. julija v obliki romanja v slovenski Lurd v Rajhenburg. Udeležba je bila velika. 12 vozov izletnikov je pohitelo z okinčanimi vozovi z društveno zastavo, z društveno godbo v prijazni Rajhenburg. Veliko jih je šlo tudi peš. Število izletnikov iz St. Petra je bilo približno okrog 150. Ob prihodu v Rajhenburg je imel član društva č. g. Janko Krušič, zdaj kaplan na Bizeljškem, v lurski cerkvi sv. mašo, pri koji je pel društveni pevski zbor. Popoldne so se vsi izletniki dali skupno slikati pred pročeljem lurske cerkve z ustanoviteljem društva, g. Anton Senica, učiteljem v Koprivnici, na čelu, in z botro društvene zastave, gospo. Jozefo Uličnik.

Ogledali so si nadalje sloviti trapistovski samostan ter se s prijetnim utisom vrnili domov. Ta dan ostane pač slehernemu izletniku v prijetnem spominu.

Gospodarstvo.

VAŽEN GOSPODARSKI DAN V MARIBORU.

Predzadnjo soboto, dne 27. junija t. l., sta se vršila v mariborskem Narodnem domu dva občna zbora: ob desetih je zboroval štajarski vinarski in sadjarski odsek Kmetijske družbe za Slovenijo, opoldne pa pokrajinska zveza jugoslovanskih vinogradnikov za Slovenijo. Udeležba je bila mnogobrojna; gostilniška soba je bila natlačeno polna raznih delegatov kmetijskih podružnic, vinarskih in kletarskih združenj ter privatnih vinogradnikov in sadjarjev, kar je najlepši dokaz, kako živo se narod zanima za te važne panoge našega gospodarstva. Navzočih je bilo tudi lepo število gospodarskih strokovnjakov: iz Kranjske je prihitel g. svetnik Skalicky. Na prvem občnem zboru je prišlo do prav zanimivih in temeljitih debat radi nove vinske postave, posebno glede sladkanja mošta in vina ter radi likvidacije vinarskega in sadjarskega odseka v prid pokrajinskemu savezu vinogradnikov. Nekateri delegati so prosili odsek, da razpošlje vsaj kmetijskim podružnicam osnutke novega vinskega zakona, da se bo mogel narod podrobneje informirati. Naslednje vprašanje glede likvidacije odseka je bilo v imenskem glasovanju odklonjeno, dokler se ne razčistijo razmere vsaj toliko, da se bo vedelo, kateri list naj prevzame vodstvo našega vino gradništva in sadjarstva, ali stari »Sadjar in vrtinar«, ali pa na novo se snuči list pokrajinskega saveza vinogradnikov za Slovenijo. Odsekovo premoženje znaša okrog 60.000 dinarjev.

Nato se je vršil občni zbor Pokrajinskega saveza slovenskih vinogradnikov. Po sprejemu raznih poročil in računskih zaključkov je g. inženir Mohorič podal jasno sliko sprememb, ki bil bile potrebne s stališča vinogradništva napram osnutku novega vinskega zakona, kakor ga je izdelala trgovska zbornica v Zagrebu, in ki v prvotni sestavi nikakor ne odgovarja stremljenju vinogradništva po pristni, nepokvarjeni kapljici.

Pri volitvi odbora je bil soglasno izvoljen za načelnika vinogradnik g. Robert Košar iz Ljutomerskih gor. Na predlog g. poslanca Žebota se sklene prositi vlado, da ukine davek od ročnega dela, ali da ga vsaj ublaži v toliko, da upostavi eksistenčni minimum in da se naturalne dajatve ne prištevajo k dohodkom. — Vinarski ravnatelj g. Puklavec razloži občnemu zboru na podlagi statistike skrajno škodljive posledice nove carinske tarife za kmetско gospodarstvo, ker se bodo vsled tega podražilo posebno za vinogradništvo neobhodno potrebno orodje, galica in stroji. Tudi v tem oziru se pošlje na pristojno mesto sklenjena resolucija, kakor tudi proti eventualni ukinitvi vinarske in sadjarske šole v Mariboru, s čim bi se zadal našemu lepo napredujočemu vinogradništvu najhujši udarec.

Resolucije prihodnjič.

Peronospora je po zadnjem dežju začela precej močno nastopati posebno po trsnih vršičkih; zato bo treba takoj izvršiti novo škropljenje posebno po grozdju, da se zavaruje proti temu nevarnemu škodljivcu.

Določanje žive teže pri govedih brez tehtnice. Te dni je izšla v slovenskem, srbohrvatskem, nemškem, italijanskem in madžarskem jeziku v žepnem formatu knjžica pod naslovom: »Določanje žive teže pri govedih brez tehtnice («Utanačivanje žive težine kod goveda bez vage», »Lebendgewichtbestimmung beim Rind ohne Waage«, »Fissazione peso vivo bestiame senza bilancia«, »Tablazatok a szarvas marha élösulya megallapí asanala«), katere avtorja sta gg. Makuc in dipl. agr. Anton Jamnik, katerih slednji je poznan kmetijski pisatelj, ki je izdal že več pripravnih in koristnih strokovnih knjig. Knjžica je potrebna vsakemu živinorejcu, ekonomu, prekipcu, mesarju, eksporterju itd. Potreba tehtnice spričo te knjige odpade, pa tudi nobenega računanja ni. Žival je zmeriti po dolžini in na obseg in iz teh dveh merenj dobljeni številki že sami pokazeta težo. Značilno je, kako si zlasti po sejnih mnogi pomagajo na ta način, da merijo živino z vrvice, nekaj časa tuhtajo in potem uganejo, da bi žival utegnila tehtati toliko in toliko. Omenjena knjžica je sestavljena na podobnem principu merjenja, le da njenemu lastniku ni treba nič ugibati, nego ima eksaktne številke, ki mu povedo vse. Koliko so včasih nepošteni nakupovalci prevarali ljudi, ko so kupovali kar na čez, kajti tehtnice ni povsod in se jih vedno ni mogoče posluževati. Danes pa so vse prevare nemogoče, ker vsak, še tako priprost človek, ki pozna številke, lahko sam dožene težo svoje živali in na podlagi tega ve, koliko naj zanjo zahteva, ako jo prodaja. Takega pripomočka doslej še nismo imeli in gre izdajatelju zasluga, da nam je omogočil po neverjetno nizki ceni. Knjžico se dobi po vseh knjigarnah po 10 dinarjev komad in pri g. dipl. agr. A. Jamniku, lastniku Agrarnega biroja v Ljubljani po 10 din. (v inozemstvu 11 din.) s poštnino vred. Oni, ki naročajo po pošti, morajo denar vpslati naprej. (Ljubljana, Selenburgova ulica 7 I.)

Mariborski trg dne 4. julija 1925. V soboto, dne 4. julija, je bilo sadja in drugih poljskih pridelkov in posebno solate in krompirja v veliki količini na mariborskem trgu. Slaninarjev je bilo 16, ki so prodajali svinjino in slanino po 17.50 do 30 din., drob pa po 15 do 20 din. kg. Tudi domači mesarji so znižali cene in so prodajali govedino po 10 do 15 din., teletino po 12.50 do